

FUTSAL-DOKUMENT FOR NORSK FOTBALL

PERIODEN 2012-2015

**FUTSAL I NORGES FOTBALLFORBUND,
FOTBALLKRETSENE OG KLUBBENE**

Troms Fotballkrets, oktober 2011

INNHOLD:

1. Organisasjonen

- a. Norges Fotballforbund
- b. Administrativ krets
- c. Regionene
- d. Kretsene
- e. Klubbene
- f. NFF-ting
- g. NFFs Handlingsprogram
- h. Kretsting
- i. Ansatteressurser
- j. Frivillige

2. Seriesystemet, cup og annen aktivitet

- a. Senior kvinner
- b. Senior menn
- c. Aldersbestemte klasser
- d. Aktivitetstilbud
- e. Vennelagsturneringer
- f. Futsal-sesongen
- g. Premiering
- h. All aktivitet på sportsgulv/parkett
- i. Fair play
- j. Integrering

3. Reglement og rutiner

- a. Kampreglement
- b. Turneringsbestemmelser
- c. Spilleregler
- d. Overgangssystem
- e. Registrering, spillerlister, kamprapporter
- f. Antall spillere
- g. Aldersbestemmelser
- h. Disiplinærsaker
- i. Uteblivelse fra kamper
- j. Forsikringsordningen

4. Økonomi

- a. Økonomiske prinsipper
- b. Sponsorer
- c. Finansiering av aktiviteten og ressursbruken
- d. Dommerøkonomi

5. Landslag og internasjonal futsal

- a. A-landslag
- b. Eventuelle andre landslag
- c. Spillerutvikling
- d. Europacup for klubblag

- e. Forholdet til UEFA og FIFA
- f. Internasjonal kontakt

6. Dommere

- a. Ansvarsfordeling
- b. Dommerutvalg futsal
- c. Uttak av dommere og dommerveiledere
- d. Toppdommergruppe
- e. Dommerutdanning i alle kretser
- f. Instruktørsystemet
- g. Oppfølging/veiledere
- h. Frister og administrative rutiner
- i. Adgangskort, utstyr, etc.

7. Utdannings- og utviklingstiltak – klubb

- a. Klubbutvikling
- b. Lederutdanning
- c. Trenerutdanning
- d. Klubbutvikler i krets
- e. KUD-midler
- f. Fotball og futsal

8. Anlegg

- a. Haller og økonomi
- b. Futsal sin plass i hallene - prioriteringer
- c. Tilpassing for futsal i nye anlegg
- d. Eventuelle egne futsal-anlegg
- e. Krav til anlegg

9. Informasjon, PR og marked

- a. Internett
- b. Media
- c. Turnerings- og kampprogram
- d. PR-tiltak
- e. Markedsarbeid

10. Vekst og utvikling

- a. Geografisk dekning
- b. Økning i antall lag og utøvere
- c. Futsal på alle aldersnivå
- d. Topp og bredde

1. Organisasjonen

a. Norges Fotballforbund

Norges Fotballforbund har hatt futsal som aktivitet fra 2007, og har primært organisert Eliteserien og landslagsaktiviteten. Norges Fotballforbund har en prosjektleder for futsal i deltidsstilling. Prosjektlederens oppgaver er primært knyttet til Eliteserien, men han har også utført oppgaver som går mer generelt på futsal, samt i forhold til landslaget. Den internasjonale kontakten (UEFA, FIFA, andre land) ivaretas av Norges Fotballforbund. Det oppfattes som svært positivt at Norges Fotballforbund var representert både med president, generalsekretær og breddefotballsjef i forbindelse med den siste seriehelgen i Eliteserien og Play-off for Eliteserien i 2011/2012.

Selv om Norges Fotballforbund har satt bort administrasjonen av Eliteserien til en av fotballkretsene, er det viktig at futsal har en solid forankring både i Forbundsstyret og i den sentrale administrasjonen til Norges Fotballforbund.

b. Administrativ krets

Fra 01.01.11 ble det administrative ansvaret for Eliteserien i futsal overlatt til Troms Fotballkrets for en periode på tre år. Forut var det en søknadsprosess der fotballkretsene var invitert til å søke om denne oppgaven. Inklusive i dette administrative ansvaret, ligger også et overordnet ansvar i forhold til utviklingen av futsal i Norges Fotballforbund. Troms Fotballkrets administrerer futsal gjennom sin eksisterende kretsadministrasjon.

Troms Fotballkrets ønsker å ha et nært og godt samarbeid med alle fotballkretsene, og vil knytte til seg ressurspersoner i klubbene og kretsene. Det er allerede etablert et dommerutvalg og vi vil også formalisere et nasjonalt utvalg for futsal, der klubber og kretser er representert.

I Troms Fotballkrets sin søknad om å få administrere futsal for perioden 01.01.11-31.12.13, står det følgende om målsettinger:

“Det er tre områder vi mener må prioriteres de kommende tre årene:

- Bredden i aktivitetstilbudet – hele landet, begge kjønn, også barn og ungdom.
- God tilgang på anlegg – godt samarbeid med helleiere og andre idretter.
- Informasjon og PR for futsal.

Målsettingen må være at futsal skal bli Norges største innendørsidrett i løpet av 15 år. Det må etableres et seriesystem for kvinner, og vi må også få yngre aldersgrupper med. Dersom vi skal få til en økt aktivitet i futsal må aktiviteten være tilgjengelig (haller og utstyr) og det må være en enkel inngang uten for mye byråkrati og økonomiske hindringer. Derfor vil det være viktig å få arrangert mange vennelagsturneringer i futsal.

Etter vår mening bør all aktivitet i vår (NFF, kretsene og klubbene) regi innendørs på parkett eller sportsgulv, være futsal. Fotballaktiviteten innendørs foregår på kunstgress. På sikt bør dette innføres som et fast prinsipp i organisasjonen.

Et moment som vi i fotballorganisasjonen må utnytte positivt, er de menneskelige ressursene som ligger i “futsal-folket”. Mange unge får i tidlig alder god leder- og organisasjonserfaring gjennom å ta ansvar for et futsal-lag eller en futsal-klubb.”

Organiseringen av futsal med en administrativ krets som utfører en del av de oppgavene som Norges Fotballforbund tidligere har gjort, må evalueres på grunnlag av de erfaringene som gjøres med ordningen.

c. Regionene

Det er etablert regioner innen seriesystemet i futsal, og etter hvert har det utkrystallisert seg noen kretser som har tatt et primæransvar for futsal innenfor sin region. Regionene har ikke noen formell status i organisasjonen, men det har vist seg hensiktsmessig å organisere aktiviteten på denne måten.

Vi ser for oss at modellen med kretser som tar et spesielt regionalt ansvar, kan utvikles videre. Regionene var organisert slik i sesongen 2010/2011:

- Nord-Norge (Finnmark, Troms, Hålogaland og Nordland)
- Midt-Norge (Trøndelag, Nordmøre og Romsdal og Sunnmøre)
- Vestlandet (Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland)
- Østlandet (Oslo, Akershus, Østfold, Indre Østland og Buskerud)
- Sør-/Østlandet (Vestfold, Telemark og Agder)

I sesongen 2010/2011 har følgende kretser hatt ansvar innenfor hver sin region: Troms, Trøndelag, Hordaland og et delt ansvar mellom Akershus og Oslo på Østlandet. For Sør-/Østlandet var det ikke tilsvarende ansvars plassering i regionen.

For sesongen 2011/2012 er det gjort noen forandringer. Oslo skal ha ansvaret i region Østlandet, og har delegert ansvaret til Vålerenga. Buskerud er også med i denne regionen, og Vestfold er flyttet fra region Sør-/Østlandet til region Østlandet. Vi har dermed følgende regionsinndeling for sesongen 2011/2012:

- Region Nord (Finnmark, Troms, Hålogaland og Nordland)
- Region Midt (Trøndelag, Nordmøre og Romsdal og Sunnmøre)
- Region Vest (Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland)
- Region Øst (Oslo, Akershus, Østfold, Indre Østland, Buskerud og Vestfold)
- Region Sør (Agder og Telemark)

Administrative kretser for seriespillet i seniorfutsal (1. og 2. divisjon, samt kvinner) er Troms, Trøndelag, Hordaland, Oslo og Agder.

Det må gjerne også vurderes om det skal gjøres andre endringer i den geografiske inndelingen av regionene. I den fasen vi nå er i futsalens utbredelse, er det viktig at vi gjør tilpassinger som er mest mulig fornuftig i forhold til geografi, reiseavstander, etc. Hovedoppgaven til de regionalt administrative kretsene har vært å organisere futsal i seriespill for seniorlag under eliteserienivå.

Det skal gjennomføres årlige møter i august for de kretsene/klubbene som har ansvar for administrasjon av avdelingene i 1.divisjon. Her tas det stilling til felles bestemmelser for påfølgende sesong, kvalifiseringsordninger og opp- og nedrykksbestemmelser. Inntil annen

organisering er på plass, vil deltakerne på dette møtet ha status som et nasjonalt futsal-utvalg. Denne gruppen benyttes også som referansegruppe for Troms Fotballkrets i andre sammenhenger der det er behov for å drøfte viktige futsal-saker.

Vi må i løpet av 2012 også drøfte og vurdere om det kan tilføres økonomiske ressurser til de kretsene som tar regionalt ansvar ut over det arbeidet som er relatert til egen krets.

d. Kretsene

Pr. i dag er det ikke futsal-aktivitet i absolutt alle fotballkretsene, men målsettingen er at det i løpet av sesongen 2011/2012 skal spilles futsal i samtlige 18 fotballkretser. Enten på seniorplan eller i aldersbestemte klasser. Ikke nødvendigvis i et seriesystem med klubblag, men gjerne futsal på vennelagsnivå.

Det er viktig at samtlige fotballkretser har futsal ”på programmet”, og at de sammen med klubbene, skaper god aktivitet.

Et minimum bør være:

- En person i styret eller administrasjonen som er kontaktperson for futsal.
- Ha lag med i seriespill for seniorlag (kvinner eller menn).
- Starte opp med aldersbestemt futsal.
- Tilbud om futsal-aktivitet – enten gjennom klubblag eller på vennelagsnivå.
- Tilbud om enkelt dommerkurs for futsal.

Det bør også etableres utvalg for futsal i alle fotballkretsene, som tar opp i seg alle sidene ved futsal-aktiviteten (aktivitet, dommere, anlegg og utvikling).

Fra fotballkretsene har det kommet klare signaler om at det er viktig å bygge futsal opp i bredden, og prioritere dette de kommende årene. Spesielt viktig vil det være å starte arbeidet med aldersbestemt futsal. I Oslo startes det sesongen 2011/2012 opp futsal for barn med tilpassede regler.

I utgangspunktet har ikke kretsene administrative ressurser for å administrere futsal i stor skala. Derfor er det i noen tilfeller etablert ordninger med samarbeid mellom kretser, klubber og enkeltpersoner i forhold til å administrere seriespillet.

Selv om en del arbeidskrevende oppgaver ”settes bort” på denne måte, er det noen oppgaver som må ligge hos kretsen eller hos personer som direkte representerer krets eller forbund, slik at nøytralitet og ansvar ivaretas på en korrekt måte.

- Økonomisk ansvar
- Lov og reglement

Det er også argumenter for at dommeroppsettet må ivaretas av en nøytral myndighet, men vi ser ikke på dette som absolutt nødvendig.

Det er mange ivrige ildsjeler i futsal-miljøet, og i den grad det kan etableres gode samarbeidsformer mellom klubber/enkeltpersoner og fotballkretsene for å få skapt stor og god futsal-aktivitet, er dette svært positivt. Slike samarbeidsløsninger bidrar også til å lette

arbeidsbyrden for fotballkretsene. Vi må også oppfordre klubbene til å arrangere turneringer – både for klubblag og vennelag.

e. Klubbene

Totalt var det i sesongen 2010/2011 rundt 80 klubber innen Norges Fotballforbund som hadde futsal på programmet. Dette er en kombinasjon av tradisjonelle fotballklubber, som har etablert futsal-aktivitet, og nye futsal-klubber, som er etablert for å delta i seriespill. Antallet futsal-lag vil bli høyere i sesongen 2011/2012, og vi kommer tilbake med oppdaterte tall på dette.

Forutsetningen for deltakelse i seriespill, er at lagene tilhører klubber som er medlemmer i Norges Fotballforbund og Norges Idrettsforbund. Tilbakemeldingene fra fotballkretsene tyder på at de fleste idrettskretsene er fleksible og imøtekommende for å få til rask og effektiv saksgang i prosedyren med å formalisere medlemskap for nye klubber.

Det er mange dyktige organisatorer og ildsjeler i futsalmiljøet og i klubbene, og det er viktig at vi får disse personene med oss i arbeidet med å få til mye og god futsal-aktivitet i Norge.

f. NFF-ting

Klubbene er representert på vanlig måte i forhold til bestemmelsene i Lovens kapittel 3. I klubber med både fotball og futsal på programmet, blir futsal en del av klubbens totale representasjon. Reine ”futsal-klubber” vil kunne ha en representant hver på Forbundstinget. Det er viktig at representanter fra futsal deltar på Forbundstinget, og at saker som omhandler futsal settes på dagsorden. Informasjon og påvirkning overfor klubbene er viktig i denne sammenhengen.

g. NFFs Handlingsprogram

Det er viktig at futsal får sin naturlige plass i Norges Fotballforbunds handlingsplan for den kommende perioden. Vi håper, blant annet gjennom dette dokumentet, å sette fokus på en del saker som det er viktig at får sin forankring i handlingsprogrammet. Futsal sin plass i organisasjonen, konkrete mål om aktivitetsøkning og samarbeidet mellom fotball og futsal, er sentrale punkter i denne sammenheng.

h. Kretsting

Klubbene er representert på vanlig måte i forhold til bestemmelsene i Lovens kapittel 7. I klubber med både fotball og futsal på programmet, blir futsal en del av klubbens totale representasjon. Reine ”futsal-klubber” vil kunne ha en eller flere representanter på kretsenes ting. Det er viktig at representanter fra futsal deltar på kretsenes ting, og at saker som omhandler futsal settes på dagsorden. Informasjon og påvirkning overfor klubbene er viktig i denne sammenhengen.

i. Ansatteressurser

Det er i dag ingen innen fotballorganisasjonen som arbeider med futsal på full tid. Norges Fotballforbund har ansatt en prosjektleder i deltidsstilling. Prosjektlederstillingen har vær

svært viktig for etableringen av futsal i Norges Fotballforbund, og vil også være viktig det videre arbeidet. Administrativ krets for Eliteserien (Troms Fotballkrets) har flere ansatte som har stor fokus på futsal i sin arbeidshverdag, men dog ikke som sine eneste arbeidsoppgaver. I Trøndelag Fotballkrets, Hordaland Fotballkrets, Akershus Fotballkrets og Oslo Fotballkrets er det ansatte som også bruker mye tid og ressurser på futsal. Også i flere andre fotballkretser er futsal forankret hos en eller flere personer i kretsadministrasjonen. Etter hva vi kjenner til, er det ingen klubber som har ansatte som har futsal som hovedarbeidsoppgave. I de tilfellene der det er etablert samarbeid mellom krets og klubb om administrasjon av seriespillet i futsal, er erfaringen den at det er en fordel at vedkommende klubb har ansatteressurser.

En kombinasjon av ansvarlige i kretsadministrasjonene og frivillige i kretsapparatet og/eller klubber, vil trolig også være den modellen vi vil ha de nærmeste årene. I administrativ krets for Eliteserien, vil det på grunnlag av erfaringene fra det første året, bli vurdert om det skal foretas ansettelse/engasjement som i enda større grad er dedikert til futsal. Dette må selvsagt også ses i sammenheng med deltidsstillingen som prosjektleder for Eliteserien, en ordning vi er svært godt fornøyd med.

j. Frivillige

Frivillighet og dugnadsånd er en svært viktig bærebjelke i forhold til å skape og gjennomføre aktivitet i futsal. Dette er situasjonen i dag, og vil sannsynligvis også være den samme de nærmeste årene. Det er mange dyktige ildsjeler som brenner for futsal, og som ivrer etter å gjøre en jobb for å skape aktivitet. Både klubbene og fotballkretsene bør legge til rette for at vi skal kunne utnytte disse ressursene på en god og riktig måte.

2. Seriesystemet, cup og annen aktivitet

a. Senior kvinner

I sesongen 2010/2011 var det bare i Hordaland Fotballkrets som hadde seriespill for kvinner. For sesongen 2011/2012 ser det bedre ut, og det blir seriespill både i region Vest og region Øst. I andre regioner blir det sannsynligvis turneringsspill.

Dette er en stor utfordring både i kretsene og klubbene. Vi må få etablert serie- og turneringsspill for kvinner i alle regionene, samt at vi må gi tilbud om aktivitet for kvinner på vennelagsnivå. I sistnevnte aktivitet kan vi gjerne også ha sammensatte lag, både med kvinner og menn.

Vi mener at vi i første omgang må legge opp til lokale serier med relativt korte reiseavstander. En - eller gjerne flere - avdelinger i 1. divisjon (øverste divisjon) innenfor hver region. I regioner der lagsgrunnlaget er stort, må det også vurderes å dele lagene inn i divisjoner. Primært turneringsspill i helgene, men enkeltstående kamper kan også være aktuelt. Eventuelt et avsluttende sluttspill mellom de beste lagene innenfor hver region. Neste trinn vil være å etablere et nasjonalt sluttspill mellom de beste lagene innenfor hver region. Deretter er det aktuelt å vurdere å etablere en landsomfattende eliteserie med underliggende regionale avdelinger i 1. divisjon. Først må vi få på plass lagsgrunnlaget, organisasjonen rundt klubbene/lagene og det økonomiske fundamentet. Det er viktigere å få en kvalitetsmessig god lokal aktivitet på kvinnesiden, enn å etablere en kostbar og reisebelastende serieordning. Seriesystemet for kvinner må bygges opp fra grunnen av. Det kan være en naturlig målsetting

å jobbe mot et landsomfattende seriesystem innen 5 år, men dette forutsetter at vi har et tilstrekkelig grunnlag med antall lag, god organisasjon rundt lagene og et økonomisk fundament for økt reiseaktivitet.

For sesongen 2012/2013 bør det vurderes å gjennomføre et nasjonalt sluttspill der de beste lagene i de regionale seriene møtes. Et slikt sluttspill kan gjennomføres parallelt med Play off for Eliteserien for menn.

Viktige målgrupper vil være alle klubblag for kvinner i fotball, samt videregående skoler. Det er liten tradisjon på at det etableres egne klubber for senior kvinnelag (både i fotball og futsal) i Norge. Derfor tror vi at det er mer naturlig at klubblag i futsal blir identiske med klubblagene i fotball, enn det som er tilfellet er på herresiden. Vi har gode eksempler på at trenerne for kvinnelag i fotball, legger futsal inn som en obligatorisk del av aktiviteten/treningen i vinterhalvåret.

Slik vi ser det, er det ennå ikke grunnlag for å etablere en landsomfattende cup for senior kvinnelag. Det som kan være aktuelt, er regionalt cup-spill som er supplement til seriespill og turneringer. Etter sesongen 2011/2012 gjør vi en ny vurdering av dette. Se for øvrig kommentarer under punkt b.

b. Senior menn

Vi hadde i sesongen 2010/2011 følgende seriesystem for menn:

- Eliteserie med 10 lag
- 6 regionale avdelinger i 1. divisjon med 7-12 lag.
- 2. divisjon bare i region øst.
- Playoff for Eliteserien med nr. 1 og 2 (totalt 12 lag) i de seks avdelingene i 1. divisjon.

Status for sesongen 2011/2012 er omtrent den samme, men foreløpig er det bare gitt klarsignal for at de avdelingene som har minst 8 lag, får 2 lag med til Play-off. To andre avdelingene får bare med 1 lag hver. Dette utgjør totalt 10 lag, men det gjøres før seriestart en vurdering på om antallet skal utvides til 12 lag.

I Eliteserien spilles det en kombinasjon av følgende:

- Seriespill i helger der alle de 10 lagene deltar
- Seriespill i helger der 4 av lagene deltar
- Enkeltstående kamper på klubbens egne baner

I de øvrige divisjonene gjennomføres seriepillet primært som seriespill i helgene.

I Eliteserien ser vi for oss en utvikling der vi gradvis gir klubbene mer arrangøransvar gjennom å la dem arrangere enkeltstående kamper eller mindre helgeturneringer – gjerne med fire deltakende lag. Likevel vil det fortsatt være aktuelt med 4-5 helger der alle lagene i avdelingen møtes for å spille kamper. De turneringene der alle lagene deltar, vil bli geografisk plassert ut fra hvor flertallet av lagene er hjemmehørende, dog med muligheten for å gjøre avvik for å skape PR for futsal på spesielle steder i landet. De store seriehelgene har god markedsmessig effekt for futsal.

Klubbene i Eliteserien samles før oppstart av ny sesong. I tillegg ønsker vi å legge opp til møter knyttet til seriehelger, og etter hvert også faglige utviklingssamlinger.

Det har vært lansert forslag om å øke antallet lag i Eliteserien fra 10 til 12 lag, men vi mener at det er for tidlig å gjøre dette allerede fra og med sesongen 2012/2013. Først må vi få opp antall lag totalt i Norge, og den totale utbredelsen av futsal. Dette er imidlertid et spørsmål som bør vurderes løpende, og vi foretar en ny vurdering av dette etter sesongen 2011/2012. Dersom antall lag økes fra 10 til 12, må det være en kvalifiseringssesong mellom beslutningen og iverksettelsen.

På nivå 2 (1. divisjon) skal vi vise fleksibilitet i forhold til organiseringen av seriene. Reiseavstander kan være aktivitetshemmende på dette nivået, og vi må heller etablere flere 1. divisjonsavdelingen innenfor samme region. Gjerne kretsvisse avdelinger. Spissingen inn mot Play-off for Eliteserien kan ivaretas gjennom at det arrangeres pre-kvalifisering innenfor den enkelte region.

Der det er lagsgrunnlag og behov for det, kan det også etableres avdelinger i 2. divisjon. Slik situasjonen er for øyeblikket, synes det først og fremst å være grunnlag for dette på Østlandet, men både i Midt-Norge og på Vestlandet legges det i 2011/2012 opp til et inneledende spill i 1. divisjon der alle påmeldte lag deltar, og en todeling på grunnlag av resultatene etter at lagene har møtt hverandre en gang, i siste del av seriespillet. Det må vises stor fleksibilitet i forhold til organiseringen av aktiviteten på dette nivået, og en modell med turneringsspill og en type maratontabell, kan være aktuell. I forhold til opprykksmuligheter, må vi imidlertid ha et system som skiller mellom klubblag og vennelag.

Vi har registrert en interesse for at det skal etableres en landsomfattende cup for senior herrelag. Etter vår oppfatning, må vi først få på plass et godt økonomisk og organisatorisk fundament rundt seriespillet. Det som kan være aktuelt å starte opp med allerede nå, er regionalt cup-spill som er supplement til seriespill og turneringer. Dette kan videreutvikles til en nasjonal cup. Etter sesongen 2011/2012 gjøres det en vurdering om hvorvidt vi skal gjennomføre en slik cup i sesongen 2012/2013. Herunder også en vurdering om å fremme forslag til NFFs Ting om at en slik cup skal få status som NM. Tilsvarende vurderinger gjøres for kvinner senior.

c. Aldersbestemte klasser

Sunnmøre Fotballkrets gjorde for noen år siden om sitt innendørs KM for aldersbestemte klasser fra fotball til futsal. Dette ga en positiv utvikling i deltakerantallet, og det ble aktivisert flere hundre lag i ungdomsklassene (13-19 år). Et slik ”grep” bør kunne utprøves også i andre fotballkretser. Det handler om å tilpasse regelverket og benytte futsal-ball for aktivitet som utøves på sportsgulv og parkett. Dersom alle aldersbestemte lag skaffer seg hver sin futsal-ball, har vi tro på at det vil bli spilt mye aldersbestemt futsal i Norge.

Etter hvert bør vi selvsagt vurdere ordinært seriespill for lag i aldersbestemte klasser, men i første omgang tror vi at vi bør prioritere følgende:

- Turneringer for aldersbestemte klasser (klubblag eller vennelag)
- Futsal-aktivitet på videregående skoler og ungdomsskoler
- Futsal som alternativ aktivitet for ungdomslag (klubblag) i vinterhalvåret

I Oslo Fotballkrets skal det være det futsal-aktivitet for lag med spillere født i 2003 kommende futsal-sesong, og responsen fra klubbene har vært stor. Det spilles med mindre ball, og med et tilpasset regelverk.

Vi må skape aktivitetstilbud for barn og ungdom som ikke hindres av kostbare løsninger og/eller for strenge organisatoriske krav. Derfor vil gjerne lokale turneringer være fornuftig i startfasen.

I første omgang må det gjøres lokale tilpassinger av det regelverket som praktiseres for futsal i aldersbestemte klasser, men vi må løpende vurdere om det er behov for felles bestemmelser rundt dette. Det viktigste er i første omgang at det skapes god aktivitet for barn og ungdom.

Fotballkretsene har gitt klare signaler på at det er viktig å bygge opp futsal fra grunnen av, og at det er riktig å starte med aldersbestemt futsal.

Det er ønskelig å kunne presentere gode eksempler på hvordan aldersbestemt futsal kan organiseres, for resten av futsal-Norge, og det vil bli tatt initiativ for å gjøre de gode eksemplene tilgjengelige for alle.

d. Aktivitetstilbud

Dersom vi skal få vekst i volumet på aktiviteten i futsal, er det svært viktig at vi gir gode og riktige aktivitetstilbud. I divisjonssystemet for seniorlag er det et krav at dette skal være klubbtag, men vi må også gi gode tilbud til de som ønsker å drive futsal på et mer uforpliktende og ikke så strengt organisert nivå.

- Vennelagsturneringer
- Skoleturneringer
- Andre turneringer i klubbenes regi

Det å få arrangører av etablerte innendørsturneringer i fotball til å endre spilleform fra fotball til futsal, kan være et tiltak for å få innarbeidet futsal. De som kommer inn i futsal på denne måten, vil i neste omgang være svært aktuelle å rekruttere inn i den mer organiserte aktiviteten.

e. Vennelagsturneringer

Umbro5 Cup Futsal kan gjerne være den type vennelagsturneringer som vi refererer til i foregående punkt. Futsal er fra sesongen 2011/2012 innført som en av konseptet Umbro5Cup. Umbro5Cup Fotball spilles primært i kunstgresshaller og Umbro5Cup Futsal spilles i haller med sportsgulv eller parkett. Umbro5Cup er inntektsbringende arrangement, og det er naturlig at etablerte futsal-klubber oppfordres til å stå som arrangører av Umbro5Cup Futsal. I Umbro5Cup kan det delta spillere fra alle nivå, og uavhengig av hvilken klubbtilhørighet de har i fotball eller futsal. Vi kan altså få futsal-lag som består av alt fra spillere i Eliteserien til spillere som ikke er aktive i klubber i futsal eller fotball. Egne avdelinger/turneringer for kvinnelag – alternativt kan vi ha en sammensatt klasse med begge kjønn. Gjerne også egen juniorturnering i Umbro5Cup Futsal. De økonomiske prinsippene i Umbro5Cup (fotball) videreføres for futsal – et fast beløp pr. spiller og en forsikringspremie pr. turnering. Umbro5Cup Futsal må legges opp slik at det i minst mulig grad kommer i konflikt med seriespillet i futsal.

Det er lagt opp til et svært forenklet futsal-reglement i Umbro5Cup Futsal. Det viktigste er ball, målbur og underlaget, samt noen av de enkleste spillereglene i futsal.

Vi har drøftet mulighetene for å få til et opprykkssystem mellom aktiviteten i Umbro5Cup Futsal og det ordinære seriesystemet for klubblag, men dette vil trolig bli for komplisert og vanskelig å gjennomføre. På samme måte som i fotball, blir det et skille mellom aktivitet på vennelagsnivå og på klubbnivå.

f. Futsal-sesongen

De ytre rammene for den primære futsal-sesongen går fra 01.11 til 31.03. Det vil imidlertid neppe være aktuelt å ha aktivitet i hele denne perioden. Vi vet at det er et faktum at nesten alle som spiller futsal, også spiller fotball, og da er det nødvendig å tilpasse futsal-sesongen til fotballsesongen. I november, desember og første del av januar har stort sett de fleste fotballspillere muligheter til å spille futsal, uten at dette kommer i konflikt med fotballen, men når sesongoppkjøringen for fotballsesongen tar til, blir det straks vanskeligere å kombinere de to aktivitetene. Med utgangspunkt i futsal, ønsker vi selvsagt at spillerne skal kunne prioritere futsal i vinterhalvåret, men fotballsesongen er i stadig utvidelse, og jo høyere opp i divisjonene vi kommer, blir dette vanskeligere å håndtere. Dette er en situasjon som vi må konstatere at er slik, og så må vi på beste måte tilpasse sesongene til hverandre.

Vi må imidlertid hele tiden jobbe aktivt for å skape forståelse og aksept for futsal, slik at også de som spiller toppfotball, får anledning til å spille futsal størst mulig del av futsal-sesongen.

Også når det gjelder futsal-sesongen er det geografiske ulikheter og spesielle hensyn som må ivaretas. Derfor er det viktig at vi i det enkelte tilfelle finner løsninger som er best mulig tilpasset ønsker og behov.

Når det gjelder Eliteserien, vil det fortsatt bli lagt opp til aktivitet fra ultimo november og til mars måned, mens det for de øvrige seriene må gjøres lokale tilpassinger ut fra de lokale forholdene. Det har kommet sterke signaler om at det er ønskelig at vi gjennomfører Play-off for Eliteserien tidligere i mars enn det som nå er tilfelle, og dette er noe vi må prøve å få til fra og med sesongen 2012/2013. Vi prøvde å få dette til allerede førstkommende sesong, men forhold knyttet til hallkapasitet, gjorde at det dessverre ikke var mulig.

g. Premiering

Vinner av øverste landsomfattende serie for kvinner og menn premieres av Norges Fotballforbund med NFFs pokal og gullmedaljer. Nr. 2 mottar sølvmedaljer og nr. 3 bronsemedaljer. I utgangspunktet inntil 30 medaljer til hvert lag. Med visse tilpassinger, følger vi bestemmelsene i NFFs Reglement for merker, pokaler og diplomer. En eventuell fremtidig landsomfattende cup (eventuelt også et Norgesmesterskap), må selvsagt også tilpasses i dette reglementet. I øvrige divisjoner og turneringer bestemmes premieringen av den krets som administrerer seriene, og her er pokal til vinnelaget det vanlige.

h. All aktivitet på sportsgulv/parkett

Norges Fotballforbund organiserer både fotball og futsal. Futsal spilles innendørs på sportsgulv og parkett med 5 spillere på hvert lag. Fotball spilles også innendørs – både i haller med kunstgressdekke og i haller med sportsgulv og parkett. Det spilles 11-er fotball, 7-fotball 5-er fotball og 3-er fotball. Fotball i haller med sportsgulv og parkett, spilles normalt som 5-er eller 3-er fotball.

Det vil være fornuftig å gjøre noen klare definisjoner og valg knyttet til disse alternative aktivitetsformene. Vi viser i den sammenheng spesielt til de positive erfaringene Sunnmøre Fotballkrets har hatt ved å omgjøre sitt innendørs-KM fra fotball til futsal.

Vi foreslår derfor følgende:

- All vår aktivitet i haller med kunstgress er fotball.
- All vår aktivitet i haller med sportsgulv og parkett er futsal (bruk av futsal-ball og tilpasset regelverk).

Altså at vi legger opp til at den fotballaktiviteten (5-er fotball) som i dag er på sportsgulv og parkett, skal ”omgjøres” til futsal. Tilpassing i forhold til ball, målbur og spilleregler. Dette gjelder både på seniorplan og i aldersbestemte klasser. Gjennomføringen av denne omleggingen bør skje på en fleksibel måte, der informasjon og påvirkning er sentrale virkemidler. Innen fem år bør vi ha gjennomført ”omleggingen”.

Dette er et av de viktigste punktene i dette dokumentet, og på mange måter avgjørende for aktivitetsøkning og utbredelse av futsal i Norge. I høringsprosessen rundt futsal-dokumentet har vi fått mange positive tilbakemeldinger på dette punktet. Det oppfattes som ambisiøst, og det er viktig at Norges Fotballforbund sterkt og tydelig bidrar til å skape forståelse og gjennomslag for en slik måte å tenke på.

i. Fair play

Fair play er en like selvfølgelig del av futsal som det er i fotball. Derfor skal alle Fair play-tiltak som gjøres gjeldende i fotball, også gjelde futsal. Gjennomgående er det lite gule og røde kort i futsal, og spillereglene er lagt opp med Fair play som et viktig grunnprinsipp. Det er også en god atmosfære internt i futsal-familien, og dette inkluderer en god dialog mellom spillere, trenere, ledere og dommere. For å styrke dette ytterligere, ønsker vi å legge opp til miljøskapende samlinger i forbindelse med turneringshelger, der alle impliserte aktører er med.

j. Integrasjon

Futsal er en stadig økende aktivitet i Norge. Så langt er det først og fremst aldersgruppen 15-40 år som spiller futsal, og primært menn, men etter hvert har vi klare ambisjoner om at kvinnene skal mer med, samt at en større del av ungdomsgruppen skal få et futsal-tilbud.

Vi ser for oss at det skal etableres lavterskeltilbud der det spilles turneringer og enkeltstående kamper mellom vennelag – på tvers av klubbgrenser og kultur. Umbro5Cup Futsal og Futsal som en del av Fargerik Fotball er aktiviteter som vil komme for fullt de kommende årene.

Vi registrerer med stor glede at mange med fremmedkulturell bakgrunn involveres i futsal. Både med egne lag og som spillere på andre klubber. Både i Eliteserien og i andre divisjoner har vi lag som nesten bare består av fremmedkulturelle spillere, trenere og ledere. Erfaringer fra andre land viser at også fremmedkulturelle jenter/kvinner tiltrekkes av futsal som aktivitetsform, og det er svært positivt.

Det er mange engasjerte og dyktige personer futsal-miljøet, som vil kunne framstå som dyktige ambassadører i forhold til å få flere fremmedkulturelle med i futsal. Spillet foregår innendørs på små flater, og utvikler både teknikk, ballbeherskelse og hurtighet med ball. En utmerket aktivitet også i kroppsundervisningen på skolene – både på ungdomstrinnet og i den videregående skolen.

Så langt er det i Oslo og noen av de andre større byene i Norge at futsal for alvor har blitt en arena for integrering og inkludering, men etter hvert ser vi at det også blir slik i andre deler av landet. Et viktig vekstpotensial for futsal vil være i de fremmedkulturelle miljøene. Derfor vil rekruttering, miljøskaping og integrering henge tett sammen. Det å få på plass nye futsal-lag vil også være å skape god integrering og samfunnsutvikling.

Det er også viktig å kunne gi futsal-tilbud til funksjonshemmede og andre grupper som ikke så enkelt kan ta del i den etablerte futsal-aktiviteten. Også i denne sammenheng er integrering viktig. Vis er for oss at lag med funksjonshemmede kan delta som en integrert del i vanlige vennelagsturneringer i futsal. Futsal bør også vurderes som spilleform i Landsturneringen for utviklingshemmede.

3. Reglement og rutiner

a. Kampreglement

Futsal har ikke egen plass i Kampreglementet, men forhold som ikke omhandles i spillereglene, er tatt inn i turneringsbestemmelsene. I første omgang synes vi dette er en grei ordning, som gir større fleksibilitet enn om vi skulle hatt eget kampreglement for futsal.

b. Turneringsbestemmelser

Turneringsbestemmelsene for futsal er differensiert på Eliteserien og øvrige divisjoner. For fremtiden ønsker vi å samordne dette til et felles dokument, men for sesongen 2011/2012 vil det fortsatt bli to dokument. Det vil bli foretatt en revisjon av turneringsbestemmelsene, blant annet med utgangspunkt i prosessen rundt dette futsal-dokumentet. Vi har fått signaler om at det på en del punkter er ønskelig med en forenkling av bestemmelsene.

Turneringsbestemmelser fastsettes av NFFs styre, og det vil dermed ikke være aktuelt å behandle reglementsendringer i futsal gjennom forslag til Forbundsting, på samme måte som i futsal. Vi vil foreslå for NFF at administrativ krets for futsal, fremmer forslag om turneringsbestemmelser for Forbundsstyret, som behandler og vedtar disse før sesongen starter. Turneringsbestemmelsene skal gjøres lett tilgjengelige på www.fotball.no/futsal.

For futsal-aktivitet utenom seriesystemet, vil det bli laget et enkelt dokument som omhandler både tilpassede spilleregler og de forhold som går på kampavvikling, etc.

c. Spilleregler

Spillereglene reguleres i stor grad av de beslutninger som tas i UEFA og FIFA, og før sesongstart hvert år, skal vi foreta en revidering av den norske utgaven av spillereglene. Spillereglene skal gjøres lett tilgjengelige på www.fotball.no/futsal.

Nødvendige opplysninger om regelnytt og retningslinjer for kommende sesong, tas med i turneringsbestemmelsene for sesongen.

Effektiv spilletid brukes i dag bare fullt ut i Eliteserien. I 1. divisjon praktiseres effektiv spilletid de to siste minuttene av 2. omgang. Det er vanskelig å planlegge kamptider når effektiv spilletid skal benyttes, og av praktiske årsaker, vil det ikke være mulig å gjennomføre dette på andre nivå enn i Eliteserien.

Det oppnevnes 1-2 personer som har i oppgave å gi veiledning og komme med fortolkninger i forhold til spørsmål rundt spillereglene i futsal.

d. Overgangssystem

Den ordningen vi i dag har med spilleroverganger i futsal, er ikke tilfredsstillende. Den baseres på manuell håndtering av alle spilleroverganger. Overganger i Eliteserien håndteres av Troms Fotballkrets og øvrige overganger i den krets spillerens nye klubb tilhører – alternativt den kretsen som administrerer futsal i regionen. Det skal i forbindelse med overgangssaker sendes kopi av spilleberettigelsen til alle berørte kretser. Kretsene fører lister over spillernes klubbtilhørighet. Dette er et tungvindt og lite hensiktsmessig system, og det er påkrevet at vi finner en annen og bedre løsning. All den tid klubbtilhørighet i futsal ikke er identisk med klubbtilhørighet i fotball, kan vi ikke uten videre ta i bruk det overgangssystemet som er relatert til FIKS. Saken er tatt opp med IT-avdelingen i Norges Fotballforbund, og det alternativet som synes best, er at futsal-spillere får en egen kode på samme måte som vi har for fotballspillere. Når et slikt system etableres, vil det kreve mye registreringsarbeid for å få plass alle spillere som i dag har en klubbtilhørighet. Det er svært viktig at arbeidet med å få til et FIKS-basert overgangssystem for futsal, gis prioritet.

Vi får ikke på plass et slikt ønsket FIKS-basert overgangssystem som vil være operativt for sesongen 2011/2012. Derfor må vi videreføre og forsøke å forbedre det systemet vi har hatt de foregående årene.

Vi har drøftet et alternativ der det etableres en database med alle klubbens spillere, og at alle spilleroverganger håndteres av administrativ krets for futsal. Oversikt over hvilke spillere som til enhver tid er spilleberettiget i en klubb, gjøres tilgjengelig for fotballkretsene. Det vil imidlertid være et svært omfattende arbeid å registrere spillertilhørighet fra tidligere sesonger. Oversiktene fra tidligere sesonger skal i utgangspunktet ligge i de kretsene som tidligere år har administrert seriespillet i de ulike regionene, men det viser seg at det har vært ulik praksis på dette.

Etter en totalvurdering tror vi at det likevel er riktig at vi fortsetter en kretsvis registrering av spillerovergangene inntil vi har et FIKS-basert overgangssystem på plass. Dette på grunn av at kretsene sitter på oversiktene fra tidligere sesonger, og vil ha den beste lokalkunnskapen om klubbene/spillerne. Et annet moment er at det vil være varierende datoer for "dead-line" for overganger i de ulike kretsene/seriene. Spilleroverganger til klubber i Eliteserien sendes til

Troms Fotballkrets som administrativ krets for denne serien. Ved godkjenning av alle spilleroverganger, sendes melding til de to impliserte klubbene, klubbenes kretser og den krets/klubb som administrerer den serien der vedkommendes klubb spiller.

Inntil vi har på plass et FIKS-basert overgangssystem for futsal, håndteres altså spillerovergangene i futsal på følgende måte:

Spilleroverganger til klubber med lag i Eliteserien: Sendes til Troms Fotballkrets for registrering og godkjenning. Overgangsgebyret på kr. 300 betales til Norges Fotballforbund.

Spilleroverganger til klubber med lag på nivåene under Eliteserien: Sendes til den krets som administrerer den serien der vedkommende klubb/lag spiller. Overgangsgebyret på kr. 300 betales til Norges Fotballforbund.

Inntil vi har på plass med et FIKS-basert overgangssystem for futsal som baseres på elektroniske spilleroverganger, tillater vi at dokumentene sendes inn skannet via e-post.

Det er delte oppfatninger om hvorvidt det er riktig å belaste klubbene med overgangsgebyr på kr.300, før vi har et FIKS-basert overgangssystem på plass, og vi ber Norges Fotballforbund vurdere dette gebyrets berettigelse og størrelse. Inntil det eventuelt fattes vedtak om endringer, vil imidlertid overgangsgebyret på kr.300 opprettholdes.

Prosedyrene for spilleroverganger i futsal, kan følge de samme prinsippene som i fotball, men med noen få spesielle særordninger. Vi forholder oss til at det så langt bare er amatørspillere i futsal, og at overgangsbestemmelsene innrettes etter dette.

Så langt har 31.01 vært siste frist for å registrere spilleroverganger i inneværende sesong. Samme dato har vært siste frist for å registrere spillere på lagets spillerliste som skal kunne benyttes forresten av sesongen (altså også spillere som er spilleberettiget i futsal for klubben). Hvert år kommer det en del søknader om dispensasjoner fra disse fristene. I tillegg til dette, skal det føres spillerlister som ajourføres for den enkelte spillehelg. Dette systemet må vi forenkle vesentlig, og i større grad tilpasse det til sesongens lengde, etc. Når futsal-sesongen varer fra ultimo november til ultimo mars, oppfattes det som feil at det ikke skal kunne registreres nye spillere (enten ved spilleroverganger eller egne spillere) etter 31.01. Det motsatte blir imidlertid tilfellet når sesongen i enkelte serier varer fra november til januar.

For sesongen 2011/2012 praktiserer vi følgende:

Spilleroverganger i futsal kan skje hele året, men med følgende unntak: Den krets som administrerer en serie, fastsetter en siste frist for spilleroverganger til klubber som spiller i denne serien. Denne fristen skal være minimum 1 måned før siste serierunde i serien, og bekjentgjøres for klubbene før sesongstart. For Eliteserien fastsettes denne fristen for sesongen 2011/2012 til 24.02.12. En spiller som melder overgang etter den frist som er fastsatt, blir ikke spilleklar for sin nye klubb før 01.04.12.

Den samme fristen gjelder ved registrering av nye spillere, som ikke har spilt futsal i andre klubber tidligere. Spillere som ikke har spilt futsal i andre klubber tidligere, skal registreres på et skjema som sendes administrativ fotballkrets. Spilleren skal selv undertegne skjemaet.

e. Registrering, spillerlister, kamprapporter

Når vi får på plass et tilfredsstillende FIKS-basert system for spilleroverganger i futsal, vil selvsagt dette også lette arbeidet med registrering av spillere, spillerlister og kamprapporter.

Vi ser for oss at vi kan fjerne spillerlistene, og bare forholde oss til følgende: Klubbene kan i enhver kamp benytte inntil 12 spillere som er spilleberettiget i futsal for klubben – og for den aktuelle kampen. Spillerne føres på kamprapporten, og dette er det eneste dokumentet som er nødvendig å føre for kampen. Til enhver kamp kan det altså velges 12 spillere blant de som er spilleberettiget for klubben, og ikke blant de som er påført lagets spillerliste. Med andre ord de samme prinsippene som i breddefotballen.

Når overgangssystemet og spillerregisteret for futsal-spillere er på plass i FIKS, vil vi selvsagt kunne ta i bruk den elektroniske kamprapporten. Selv om dette ikke blir klart til sesongen 2011/2012, vil vi likevel foreta en manuell forenkling av den ordningen med kamprapporter som vi har hatt så langt i Eliteserien. Det er for tungvint at laglederne skal skrive kamprapporter med penn for hver enkelt kamp, når det spilles flere kamper i løpet av en dag/helg. Vi ser for oss at lagene leverer et elektronisk dokument eller regneark med lagoppstillingen til sekretariatet for den enkelte kamp (gjørne elektronisk), og at dette inngår i kamprapporten. Lagleder kan gjøre papirarbeidet ferdig før de kommer til hallen, og kan eventuelt bare foreta strykninger/tilføyelser dersom det er nødvendig. For kamper under eliteserienivå benyttes det fortsatt vanlige dommerkort/kamprapporter (A5-format) som i breddefotball.

For sesongen 2011/2012 (før det elektroniske overgangssystemet er på plass) velger den krets som er ansvarlig for den enkelte avdeling/divisjon, om det fortsatt er behov for å benytte spillerlister, eller om det er tilstrekkelig at det tas utgangspunkt i kretsens spillerregister for klubbene.

Forhold som vil bli nevnt spesifikt i den oppdaterte versjonen av turneringsbestemmelsene er det som går på overføring av spillere mellom flere av klubbens lag i samme aldersklasse, samt regulering av de tilfeller der klubbens 2. lag spiller kamp(er) før 1. lagets første kamp i sesongen.

f. Antall spillere

Følgende antallsmessige begrensninger bør være gjennomgående i seiresystemet for futsal:

- 5 spillere på banen til enhver tid.
- Inntil 12 spillere kan benyttes i løpet av en kamp.
- Ingen begrensning i hvor mange spillere som kan benyttes på et lag i løpet av en dag/helg – og i løpet av en sesong.

Når det gjelder antall spillere som kan benyttes i løpet av det nasjonale kvalifiseringsspillet for Eliteserien (play-off), så har det vært gjenstand for diskusjon. Argumentene for å sette en begrensning på antall spillere, går på at lag geografisk tilhørende i det området der kvalifiseringsturneringen spilles, vil ha større mulighet til å ha store tropper, enn lag som har lange reiser. Vi opplevde i 2011 at de 12 lagene hadde stor variasjon i antall spillere i troppene sine. For Play-off for Eliteserien 2012/2013 settes det en begrensning på 18 spillere som det enkelte lag kan ha med i heleturneringen. Troppene må innrapporteres senest dagen

før turneringen starter, og fristen for registrering av nye spillere (ved overgang fra andre klubber) reguleres av den frist som gjelder for den 1. divisjonsavdeling der det enkelte lag spiller.

g. Aldersbestemmelser

I seniorklassen følges den samme nedre aldersgrensen i futsal som i fotball. Altså at spillerne må ha fylt 14 år ved årets begynnelse. I og med at futsal-sesongen normalt krysser kalenderårene, betyr dette at spillere som ikke er gamle nok til å spille seniorfotball før årsskiftet, vil være gamle nok etter årsskiftet. Vi bør innføre en bestemmelse som gjør at den samme aldersgruppen er spilleberettiget gjennom hele sesongen.

Vi ser for oss følgende formulering vedrørende den nedre aldersgrensen i futsal (forutsatt at den prøveordningen vi har i fotball for 2010 og 2011 videreføres gjennom vedtak på Forbundstinget i 2012):

For å spille seniorfutsal, må en spiller være fylt 14 år ved begynnelsen av det kalenderåret seriespillet starter. Den aldersgrensen som gjelder ved sesongens start, gjelder altså for hele sesongen.

Dette innebærer at aldersgrensen for å spille på et seniorlag i futsal i sesongen 2011/2012, vil være "født i 1996 eller tidligere" – også for de kampene som spilles i 2012. Tilsvarende prinsipp gjøres gjeldende for aldersbestemte klasser. Det er ikke mulig å dispensere fra aldersbestemmelsene i futsal.

h. Disiplinærsaker

Disiplinærsaker i futsal behandles av de samme instansene og etter de samme prinsipper og bestemmelser som i fotball. Med nødvendige tilpassinger, følges bestemmelsene i NFFs Kampreglement, Sanksjonsreglement og Retningslinjer for straff til utviste spillere og bortviste trenere/lagledere. Etter som det gjerne spilles flere kamper i løpet av en dag/helg, er det ønskelig at det etableres ordninger slik at utvisningsrapporter kan behandles fortløpende (også i helgene). I de tilfeller der dette ikke er mulig, skal spillerne stå over første kamp etter en utvisning, og så eventuelt flere kamper, etter at det foreligger melding om dette fra overordnet myndighet.

i. Uteblivelse fra kamper

I turneringsbestemmelsene fremgår det at bestemmelsene som gjelder i fotball, også skal gjelde i futsal. Skillet mellom hvor det ikke aksepteres noen uteblivelser og der et lag kan utebli en gang før det blir diskvalifisert, settes mellom Eliteserien og 1. divisjon. Det vil si at lag i Eliteserien skal utelukkes ved første gangs uteblivelse fra kamp. I øvrige divisjoner/avdelinger skal lag utelukkes etter andre gangs uteblivelse. Vi har hatt noen eksempler der det på nivåene under Eliteserien har vært satt 3-0/3 poeng også når lag har uteblitt fra mer enn en kamp. Dette har gjerne vært i tilfeller der de har uteblitt fra mer enn en kamp samme dag. På slutten av seriespillet må den myndighet som administrerer en serie, også vurdere de konsekvensene en utelukkelse får for øvrige lag i avdelingen. Vi vil imidlertid bemerke at når det fra og med sesongen 2010/2011 ble innført en bestemmelse om at et lag kan stille til kamp med bare tre spillere, skal det mye til for at mer enn en uteblivelse fra kamp skal aksepteres uten at det gir utelukkelse. Likevel er det viktig å understreke at

enhver sak må vurderes for seg, og at det er viktig å innhente redegjørelser fra lag som uteblir fra kamper.

j. Forsikringsordningen

Forsikringsordningen i futsal, har vært gjenstand for en del diskusjon. Det har vært reist kritikk som går på at forsikringspremien oppfattes som høy. Det argumenteres med at de spillerne som spiller futsal også er forsikret gjennom fotballforsikringen, samt at statistikken viser at det er få skader i futsal. Motargumentene går på at futsal er en annen aktivitet enn fotball, at forsikringspremien er lavere enn på tilsvarende nivå i fotball, og at prisen pr. spiller ikke blir særlig høy.

Det skjer ingen endringer i forsikringspremien for sesongen 2011/2012, og dette forholder vi oss til. Forsikringspremien for lag i Eliteserien er på kr. 5.000 og for øvrige seniorlag i divisjonssystemet for seniorlag er på kr. 4.000. Det er ingen begrensninger i antall spillere pr. lag som inngår i forsikringsordningen. Den krets som administrerer den enkelte serie/avdeling, plikter å ha oversikt over lagenes spillere som inngår i forsikringsordningen.

Dersom det viser seg at forsikringspremiens størrelse har en negativ innvirkning på volumet på aktiviteten i futsal, er det imidlertid viktig at dette momentet vurderes grundig også i fortsettelsen.

For at en spiller skal være forsikret i futsal, må følgende forutsetninger ligge til grunn:

- Klubben må ha betalt forsikringspremien (også en forutsetning for spilleberettigelse for spillerne).
- Spilleren må være spilleberettiget for klubben (her må spillerregisteret for klubben være det avgjørende når vi tar bort spillerlistene for den enkelte serie).

Norges Fotballforbund fakturerer klubbene for forsikringspremien (etter fakturagrunnlag fra fotballkretsene). Primært bør betalingsfristen både for lagsavgift (faktureres av den krets som administrerer serien) og forsikringspremien betales før seriespillet starter, og dette må være en forutsetning for deltakelsen. Av praktiske årsaker vil det imidlertid ikke alltid være mulig å foreta slik fakturering før serien starter. Dersom en klubb ikke betaler forsikringspremien innen den fristen som er satt, er det svært viktig at dette følges opp ved at det blir gitt informasjon til vedkommende klubb, samt til den krets som administrerer den serien laget spiller i.

Forsikringen for Umbro5Cup futsal organiseres som for tilsvarende aktivitet i fotball. Altså en forsikringspremie som betales pr. lag pr. turnering laget deltar i.

Når det gjelder klubborganisert futsal i aldersbestemte klasser (ungdom og barn), følger vi de samme prinsippene som i fotball. Det vil si at det ikke betales lagsforsikring eller individuell forsikring, men at kravet for forsikringsdekning er at klubbene registrerer sine spillere. I disse klassene er det tilstrekkelig at spillerne er registrert som fotballspillere, og det er ikke nødvendig med en egen futsal-registrering.

4. Økonomi

a. Økonomiske prinsipper

Kostnader knyttet til futsal-aktiviteten i divisjonssystemet, og dekningen av disse:

Eliteserien:

Halleie: Gjennomsnittlig kr. 500 pr. time pr. baneenhet. Dekkes ved turneringshelgene av Norges Fotballforbund, og finansieres gjennom deltakeravgift, seriesponsor/annen finansiering/NFFs budsjett. Ved egenarrangerte kamper og turneringer, dekkes arrangørklubben disse utgiftene.

Dommerutgifter (reise, opphold og dommergodtgjørelse): Dommergodtgjørelsen er på kr. 500 pr. kamp for 1. og 2. dommer. Kr. 250 pr. kamp for 3. dommer og dommerveileder. Dekkes av Norges Fotballforbund, og finansieres gjennom deltakeravgift, seriesponsor/annen finansiering/NFFs budsjett.

Administrative kostnader: Dekkes over NFFs budsjett.

Reise- og oppholdsutgifter for lagene: Dekkes av klubbene selv. Det er ingen reisestøtte til klubbene, og det er ikke sannsynlig at det vil være grunnlag for slik støtte i fremtiden heller.

Forsikringspremie: Kr. 5.000 pr. lag – dekkes av klubbene selv.

Deltakeravgift: Kr. 5.000 pr. lag.

Budsjettet for NFF (Eliteserien, play-off og utvikling) er i 2011 på kr. 960.000. Dette inkluderer administrative kostnader. I en situasjon der det ikke er seriesponsor for Eliteserien, betyr dette at rundt kr. 900.000 finansieres på annen måte enn gjennom de inntektene som kommer direkte fra futsal.

Øvrige divisjoner:

Halleie: Varierer fra kr. 150 til kr. 600 pr. time pr. baneenhet. Dekkes av den kretsen som administrerer serien, og finansieres gjennom deltakeravgiften.

Dommerutgifter (reise, opphold og dommergodtgjørelse): Dommergodtgjørelsen er på kr. 200 pr. kamp for 1. og 2. dommer, samt dommerveileder. Dekkes av den kretsen som administrerer serien, og finansieres gjennom deltakeravgiften. Unntaket er Hordaland Fotballkrets, der de har etablert en ordning der lagene selv betaler dommerutgiftene i den enkelte kamp (samme prinsipp som i vanlig seriespill i fotball). Dette medfører en lavere deltakeravgift.

Administrative kostnader: Enkelte kretser betaler klubber en sum for å bistå med administrasjonen av futsal-seriene, og dette finansieres gjennom deltakeravgiften. Kretsene klarer ikke å få finansiert sine egne administrative utgifter gjennom de inntektene som kommer direkte fra futsal.

Reise- og oppholdsutgifter for lagene: Dettas av lagene selv. Ingen reisestøtte.

Forsikringspremie: Kr. 4.000 pr. lag – dekkes av klubbene selv.

Deltakeravgift: Varierer fra kr. 4. 000 til kr. 9.000.

I tillegg til deltakeravgiften i seriespiller, betaler klubbene medlemskontingent til den krets de tilhører. Denne kontingenten vil variere fra krets til krets, da den bestemmes av kretstingene. Vi har inntrykk av at kretsene har holdt et relativt lavt nivå på den medlemskontingenten som betales av rene futsal-klubber.

Kretsene prøver å få finansiert alle sine utgifter til seriespillet gjennom den deltakeravgiften som klubbene betaler, men klarer ikke å få dekket sine egne administrative utgifter på denne måten. Det er vanskelig å øke deltakeravgiften ytterligere, da dette vil kunne medføre redusert aktivitet.

b. Sponsorer

Tidligere har Norges Fotballforbund hatt seriesponsor for Eliteserien i futsal, men det har ikke vært seriesponsor i sesongen 2010/2011. Markedsavdelingen i Norges Fotballforbund har ansvaret for arbeidet med seriesponsor. Vi kjenner ikke til at noen av fotballkretsene har hatt sponsorer knyttet til sin futsal-aktivitet. Det bør helt klart ligge et potensial for sponsorer knyttet til futsal.

Vi ser for oss at det bør være en eller flere sentrale sponsorer for futsal (landslag og eliteserien), samt regionale eller kretsvisе sponsorer som er knyttet til seriene under eliteserienivå. Denne type sponsorer skal bidra til å finansiere aktiviteten, samt å utvikle futsal ytterligere. I tillegg er det selvsagt mulig for klubbene å ha sponsorer som kan bidra til å finansiere klubbens driftsutgifter.

Norges Fotballforbund har ansvaret for sentrale sponsorer, kretsene for regionale sponsorer og klubbene for egne sponsorer.

c. Finansiering av aktiviteten og ressursbruken

Norges Fotballforbund finansierer bare en liten del av sine utgifter til futsal gjennom inntekter som er direkte relatert til futsal (deltakeravgift fra klubbene). De øvrige utgiftene til futsal vil eventuelt kunne finansieres gjennom en eller flere sponsorer som er direkte knyttet til futsal (som med Telekiosken Futsal liga). Norges Fotballforbunds utgifter til futsal vil være knyttet til landslag og Eliteserien (halleie, dommerutgifter, etc.), samt utgifter til administrasjon og utviklingsoppgaver). Så lenge det ikke er en eller flere sponsorer som er direkte relatert til futsal, vil en stor del av Norges Fotballforbunds utgifter til futsal måtte finansieres gjennom inntekter som kommer fra andre deler av forbundets aktivitet.

Kretsens utgifter til futsal forsøkes dekket gjennom de påmeldingsavgiftene som klubbene betaler for å delta i seriespill og annen aktivitet. I stor grad dekker påmeldingsavgiftene kretsens utgifter til halleie, dommere og eventuell ekstern administrasjon (klubber). Utgifter til egen administrasjon og utviklingskostnader kommer i tillegg til dette, og må finansieres gjennom kretsens øvrige inntekter og aktivitet. Regionale sponsorer (gjerne seriesponsorer) kan bidra til å bedre dette økonomiske bildet.

Så langt har altså ikke futsal klart å være selvfinansierende i Norges Fotballforbund og fotballkretsene. Fotballkretsene påpeker viktigheten av at det er avgjørende at inntekter og

utgifter knyttet til futsal går i balanse, og dette er på mange måter avgjørende for at vi skal få den aktivitetsutviklingen som vi ønsker i futsal i Norge.

I klubbene er futsal i de fleste tilfeller selvfinansierende innen laget/gruppen. Aktiviteten finansieres for det meste gjennom egenandeler og sponsorer. Utgiftene består blant annet av halleie, utstyr, deltakeravgift i seriespill (inklusive halleie og dommerutgifter), forsikringspremie, samt reise- og oppholdsutgifter. Både Norges Fotballforbund og fotballkretsene må bidra til å holde klubbens utgifter på et så lavt nivå som mulig. Dette kan skje gjennom å få til samarbeidsavtaler (sponsorer), prøve å holde utgiftene halleie, dommere og forsikringspremie så lave som mulige, samt å organisere seriespillet så rimelig som mulig. Konsekvensen av dette er at vi i større grad må prioritere lokal aktivitet som ikke gir så store reiseutgifter.

d.Dommerøkonomi

I Eliteserien er dommergodtgjørelsen på kr. 500 for 1. og 2. dommer og kr. 250 for 3. dommer og dommerveileder. Altså totalt kr. 1.500 pr. kamp der det er oppnevnt dommerveileder (det gjelder ikke i alle kamper). For øvrige divisjoner er godtgjørelsen kr. 200 for 1. og 2. dommer og tilsvarende for dommerveileder. Altså totalt kr. 600 pr. kamp når det er oppnevnt dommerveileder (det gjelder på langt nær i alle kamper). I tillegg kommer dommernes reise- og oppholdsutgifter, samt diett i enkelte sammenhenger.

Dommerutgiftene pr. kamp oppfattes av mange som relativt høye, og i en aktivitet som er relativt sårbar for økonomi, får vi tilbakemeldinger om at det er viktig at dommerutgiftene ikke økes ytterligere. Vi har imidlertid forståelse for at endringer i satsene for dommerhonoraret i fotball, også kan få følger for tilsvarende honorar i futsal. For at dommerøkonomien ikke skal bli en hindrende faktor for aktiviteten i futsal, er det av stor betydning at vi klarer å få til et dommeroppsett som ikke medfører store reise- og oppholdsutgifter. Normalt inngår dommerutgiftene til kampene i seriespillet i futsal i den deltakeravgiften klubbene betaler til administrerende krets. Hordaland Fotballkrets sin modell med at lagene betaler dommerne direkte, kan være interessant å vurdere også i andre kretser/regioner.

Dommerutgiftene i turneringer i som for eksempel Umbro5Cup futsal, samt i aldersbestemt futsal, må holdes på et lavere nivå, og i slike sammenhenger vil heller ikke stilles krav om mer enn en dommer pr. kamp. Arrangørklubb og/eller krets bestemmer dommerhonorarene for slike kamper.

5. Landslag og internasjonal futsal

a. A-landslag

Norge spilte sin første A-landskamp for senior menn vinter/vår 2010, og har så langt spilt 10 landskamper – inklusive kvalifiseringen for EM i futsal. Landslaget kom til 2. kvalifiseringsrunde for EM, og både resultatene og kvaliteten på spillet har vært over all forventning. Landslagsledelsen har utviklet eget dokument som blant annet omhandler landslagets spillestil. Vi vil ta initiativet til at denne informasjonen også formidles ut til kretser og klubber. Norge fortsetter satsingen på A-landslaget for menn, og deltar i

kvalifisering for internasjonale mesterskap. Ut fra resultatene i det første kvalifiseringsspillet, er det naturlig å sette seg mål om deltakelse i sluttspill allerede i løpet av de nærmeste årene. Så langt er det ikke spilt noen landskamper i futsal på hjemmebane i Norge. Den første hjemmelandskampen bør komme i løpet av 2012.

Høsten 2011 skal Norge delta i vår første VM-kvalifisering i futsal. Vi spiller i en innledende gruppe sammen med vertsnaasjonen Bulgaria, Hellas og Andorra, og to lag går videre til avgjørende play-off med hjemme- og bortekamp mot andre europeiske nasjoner. Europa er tildelt sju plasser i VM som arrangeres i Thailand i 2012.

Det er engasjert landslagstrener for A-landslaget i futsal, og det er etablert et godt støtteapparat rundt landslaget. Sammenlignet med andre nasjoner, har Norge svært små ressurser knyttet til satsingen på landslaget. Dersom vi skal klare å følge opp de positive resultatene fra sist vinter, vil det være nødvendig å tilføre denne delen av futsal-aktiviteten mer økonomi og ressurser.

b. Eventuelle andre landslag

Slik utgangspunktet er i dag, er det ikke aktuelt å etablere flere landslag de nærmeste årene. Etter hvert må det imidlertid vurderes hvorvidt det skal etableres landslag for kvinner og i aldersbestemte klasser. Dette avhenger selvsagt både av det internasjonale bildet og av volumet på aktiviteten i Norge.

c. Spillerutvikling

Spillerutviklingen i futsal foregår i klubbene, samt gjennom de regionale- og sentrale tiltakene i regi av Norges Fotballforbund (landslagssamlinger, etc.). Det har vært gjennomført flere regionale samlinger i forkant av uttak avlandslag. Selv om landslagsledelsen får en svært god oversikt over aktuelle spillere gjennom observasjoner av klubbkamper, er dette en type tiltak som vi bør vurdere å videreføre.

d. Europacup for klubblag

Nidaros, KFUM Oslo Vegakameratene har fått internasjonal erfaring gjennom deltakelse i UEFA Futsal Cup for klubblag. Vegakameratene har i høst imponert gjennom å komme videre fra den innledende runden, og prestere meget godt også i andre runde. Det er viktig og nødvendig for utviklingen av futsal i Norge at de beste norske klubblagene får denne muligheten til å møte internasjonal motstand.

e. Forholdet til UEFA og FIFA

Forholdet til og kontakten med UEFA og FIFA ivaretas av Norges Fotballforbund. Nesten alle medlemslandene i UEFA har futsal på programmet, og det er viktig både for NFF og toppklubbene at vi er representert og deltar aktivt i alle relevante sammenhenger.

For perioden 2011-2013 er det oppnevnt en UEFA-delegat fra Norge, og dette antallet håper vi å kunne øke for kommende perioder.

f. Internasjonal kontakt

Det er viktig for utviklingen av futsal i Norge at vi har et aktivt forhold til det internasjonale futsal-miljøet. Dette skjer selvsagt gjennom landslagets kamper og turneringer, samt gjennom de beste klubblagenes deltakelse i europacupen. I tillegg må vi hente internasjonale impulser både innen spiller-, trener-, leder- og dommerutviklingstiltak på tvers av landegrensene. Dette kan skje både gjennom at internasjonale ressurspersoner kommer til Norge, eller ved at representanter fra norsk futsal får muligheten til å reise ut for å hente impulser. Det har vært gjennomført en trenersamling med internasjonal instruktør/foreleser, og fra dommermiljøet har det kommet sterke ønsker om internasjonal utveksling.

6. Dommere

a. Ansvarsfordeling

Norges Fotballforbund har ansvaret for dommere og dommerveiledere på internasjonalt nivå (FIFA og UEFA). Dommerkomiteen i Norges Fotballforbund forestår også det endelige uttaket av dommere og dommerveiledere til Eliteserien i futsal.

Administrativ krets for Eliteserien og dommerutvalget for futsal kommer med innstilling til dommerkomiteen i Norges Fotballforbund på dommere og dommerveiledere som skal dømme i Eliteserien (1. og 2. dommer), og forestår ellers oppsett, administrasjon og oppfølging av dommere og dommerveiledere i Eliteserien. Tredjedommere oppnevnes i Eliteserien av lokal krets/region.

Den krets som administrerer den enkelte avdeling i 1. divisjon og lavere, forestår oppsett og administrasjon av dommere. Oppfølging av dommerne skjer i samarbeid med den kretsen den enkelte dommer tilhører.

b. Dommerutvalg for futsal

Det er etablert et nasjonalt dommerutvalg som følger opp og ivaretar faglige og administrative gjøremål knyttet til dommere og veiledere i Eliteserien. I tillegg skal utvalget arbeide tett sammen med fotballkretsenes dommeransvarlige og dommerkomiteer, og bistå disse med dommerutvikling og koordinering av instruksjon/utdanning på regionalt nivå.

Dommerutvalget består i dag av to aktive dommerveiledere, derav en som er ansatt som dommeransvarlig i administrerende krets for Eliteserien. I forkant av sesongen 2011/2012 vil vi utvide dommerutvalget med 1-2 personer, og det bli foretatt en arbeidsfordeling internt i dommerutvalget. Dette inkluderer ansvaret for utvikling av dommere og dommerveiledere. Vi ser det som viktig å tilstrebe en god geografisk representasjon i utvalget.

Dommerutvalget har også et nært samarbeid med Norges Fotballforbunds dommerkonsulenter. Av habilitetsmessige årsaker legger opptil at det ikke er aktive dommere med i dommerutvalget. Vi kan imidlertid selvsagt benytte oss av aktive dommeres ressurser i forhold til instruksjon og annet dommerarbeid. Administrativ krets for Eliteserien har for 2011 inngått en avtale med Norges eneste internasjonale futsal-dommer om noe bruk av vedkommendes til instruksjon og utviklingsarbeid.

Det ble etter sesongslutt våren 2011 gjennomført en samling for dommere og veiledere i Eliteserien. Samlingen var også åpen for dommere og veiledere i 1. divisjon. Tilsvarende samling planlegges i forkant av sesongen 2011/2012. Dommerne i Eliteserien er aktive bidragsyttere i forhold til å utvikle norsk futsal på en konstruktiv og god måte.

c. Uttak av dommere og dommerveiledere

Dommerutvalget avgir i juni måned en innstilling til Norges Fotballforbunds dommerkomite på 12-15 dommere som skal dømme i Eliteserien kommende sesong, og tilsvarende 6-10 dommerveiledere. Norges Fotballforbunds dommerkomite foretar det endelige uttaket av dommere og dommerveiledere, og uttaket offentliggjøres i august måned. Nye dommere og dommerveiledere som skal hospitere i Eliteserien, vurderes av dommerutvalget fortløpende i løpet av sesongen. Dommerutvalget vil utarbeide kriterier for hospitanter i Eliteserien. Det kan i enkelte tilfeller også være aktuelt å ta opp nye dommere for å imøtekomme økonomiske- og geografiske hensyn ved oppsett av dommere. Dommerutvalget samarbeider med de kretsene som administrerer avdelinger i 1. divisjon, når det foretas uttak av dommere til Eliteserien.

Dommere og dommerveiledere i Eliteserien samles til faglig samling 1-2 ganger hvert år. På regionalt nivå anbefales kretsene tilsvarende oppfølging.

d. Toppdommergruppe

Dommerutvalget innstiller også overfor Norges Fotballforbunds dommerkomite på 1-3 dommere og 1-3 dommerveiledere som følges spesielt opp i forhold til internasjonale oppdrag/impulser. Det tilstrebes at dette kan skje samtidig som det offentliggjøres uttak av dommere og dommerveiledere til Eliteserien. Den videre oppfølging av disse dommerne og veilederne skjer i regi av dommerkomiteen i NFF. Det er naturlig med en spisset oppfølging, der internasjonale impulser gjennom dommeroppdrag og instruksjon bør inngå. Vi ser det som naturlig at vi forsøker å få til samarbeidsavtaler med andre europeiske land, og utvikler et system for utveksling og impulsgivende tiltak. Også hospitering sammen med andre dommere i internasjonale sammenhenger, samt deltakelse som dommere i internasjonale turneringer bør vurderes. For sesongen 2011-2012 har UEFA oppnevnt en UEFA-dommer fra Norge. Dette antallet håper vi skal bli høyere ved fremtidige oppnevninger. Det er viktig at vi minst har to dommere på dette nivået.

e. Dommerutdanning i alle kretser

Det bør gjennomføres enkel dommeropplæring i futsal i samtlige fotballkretser. Denne opplæringen bør foregå før sesongstart – altså primært i september og oktober. Opplæringen består av 2-3 timers undervisning + praksis, og kan enten inkorporeres i ordinære dommerkurs, eller gjennomføres som egne tiltak. Teoretisk dommeropplæring i kombinasjon med dømming i futsal-turnering, kan være en god modell. Dommerutvalget utarbeider en standard for innholdet i slik opplæring, samt felles retningslinjer for utdanning og opplæring av dommere. Utvalget kan også på annen måte bistå kretsene med gjennomføringen. Etter hvert bør hver region/krets ha 1-3 instruktører som kan ivareta denne opplæringen.

f. Instruktørsystemet

Futsal-dømming må også bli en del av innholdet i instruktørutdanningen i Norges Fotballforbund. Vi har i dag bare to personer som har fullverdig utdanning som dommerinstruktører i futsal, men det er flere som har tilegnet seg tilstrekkelig erfaring til å kunne virke som instruktører/veiledere. Vi ser i første omgang for oss at de som utdannes som dommerinstruktører i fotball, også gis en rolle som instruktører overfor futsal-dommere. Dette forutsetter at futsal tas med som en del av instruktørutdanningen.

Det vil likevel ikke være alle dommerinstruktører i fotball som har bakgrunn for å fungere som dommerinstruktører i futsal. Mange av dommerne i Eliteserien, samt andre erfarne dommere og dommerveiledere, vil være svært aktuelle å oppgradere som instruktører på kurs for dommere og veiledere i futsal. Det er selvsagt også et krav at disse gjennomfører nødvendig instruktørutdanning.

I løpet av to år bør vi ha på plass et instruktørsystem som ivaretar alle de behovene som er knyttet til futsal.

g. Oppfølging/veiledere

Dommere og dommerveiledere i Eliteserien samles til faglig samling 1-2 ganger hvert år. Evalueringssamling (dommere og veiledere) etter sesongslutt. Kickoff/samling (dommere og veiledere) om høsten. Spesielt er det viktig at eventuelle nye bestemmelser gjennomgås før sesongstart. På regionalt nivå anbefales kretsene tilsvarende oppfølging. Dommerutvalget for futsal kan bistå med dette, men først og fremst er dette et kretsansvar. Det anbefales bruk av DVD-opptak fra kamper på internasjonalt- og nasjonalt nivå.

Underveis i sesongen følges dommerne opp av veiledere på en del av kampene. Selv om det må tas økonomiske hensyn også ved oppsett av dommerveiledere, er det en målsetting at alle dommere skal få en tilfredsstillende og god oppfølging av veiledere i løpet av sesongen. Dommerutvalget legger veilederrapportene til grunn for oppsett- og innstilling på uttak av dommere.

h. Frister og administrative rutine

I samarbeid med dommerne og veilederne i Eliteserien er det satt opp tidsfrister og administrative rutiner. Følgende frister gjelder for sesongen 2011-2012 (avtalt med dommerne på samling etter sesongslutt våren 2011):

Uttak av dommere og dommerveiledere – 15.08

Informasjon om turneringsdatoer – 15.08.

Opptattdatoer til dommerne (kan bli endret) – 15.10.

Endelig melding om dager/helger – en måned i forkant

Konkret dommeroppsett pr. kamp – 14 dager i forkant

Det skal i større grad enn sist sesong, legges opp til å bruke faste dommerpar (1. og 2. dommer). Retningslinjer for antall kamper pr. dommer (pr. dag/helg og for hele sesongen) og kamptettheten skal forelegges dommerne før sesongen starter. Der det spilles flere kamper i

Eliteserien i samme hall samme dag/helg, skal det oppnevnes dommeransvarlig/dommervert som kan følge opp dommerne. Det bør også være et rom der dommerne kan samles mellom kampene.

Skjema, rapporter og rutiner som benyttes (spesielt i Eliteserien):

Kamprapporter – skjema og rutiner oppdateres
Dommerregninger – skjema og rutiner oppdateres
Veilederrapporter – skjema og rutiner oppdateres
Utvisningsrapporter/andre rapporter – skjema og rutiner oppdateres
Rapportering av uregelmessigheter – sendes administrativ krets
Diett - servering i hallen – rutiner utarbeides
Bestilling av fly og hotell – rutiner utarbeides

Kontaktpunkt mellom dommere og dommerveiledere i Eliteserien og administrativ krets/dommerutvalg futsal:

Møter og samlinger
Turneringshelger/kamper
Internett www.fotball.no/futsal
Facebook (NFF/Futsal)
E-post

i. Adgangskort, utstyr, etc.

Det arbeides for at dommere og dommerveiledere i Eliteserien skal motta Norges Fotballforbunds adgangskort, samt at det etableres utstyrsavtaler for den samme gruppen. Det bør være mest mulig like vilkår for denne gruppen som det er for tilsvarende gruppe i fotball.

7. Utdannings- og utviklingstiltak – klubb

a. Klubbutvikling

Selv om futsal er en del av den totale fotballorganisasjonen i Norge, er det ikke tvil om at det er noen spesielle behov knyttet til klubber/lag i futsal. Spesielt de klubbene som er rene futsal-klubber, og der det gjerne er spillerne selv som står både for den administrative- og den sportslige driften og ledelsen av klubben. Her vil kretsens klubbutviklere ha en viktig rolle, og det er viktig at det gjennomføres kretsvis (eventuelt regionale) samlinger, der det også diskuteres andre tema enn det som er knyttet til seriespill/aktivitet. Det er også å anbefale å bruke en del ressurser på å påvirke de tradisjonelle fotballklubbene til å sette i gang med futsal-aktivitet.

b. Lederutdanning

Det er viktig å stimulere og oppfordre lederne i futsal-klubbene til å delta på lederkurs og lederutviklingstiltak i regi av Norges Fotballforbund, fotballkretsene og klubbene. Innen lederutdanning er det ikke behov for å lage futsal-spesifikke kurs.

c. Trenerutdanning

Litt fram i tid vil det helt sikkert oppstå et behov for å utdanne egne futsal-trenere gjennom den type kurs og utviklingsstiger som vi kjenner fra fotball. Det er viktig at vi allerede nå begynner å tenke i denne retningen. Alternativet er å inkorporere futsal i de allerede eksisterende utdanningstilbudene for trenere. I første omgang tror vi imidlertid at impulssamlinger for utvalgte målgrupper, og med futsal-faglig innhold, vil være veien å gå. Gjerne sentrale samlinger for trenere på nasjonalt nivå og kretsvis eller regionale samlinger for andre trenere.

d. Klubb utvikler i krets

Kretsens klubb utviklere vil være nøkkelpersoner i forhold til å skape en faglig utvikling i futsal-miljøene. De vil være viktige bidragsytere når det gjelder klubb utvikling, lederutdanning og trenerutdanning, og vil helt sikkert også kunne ha en enda videre rolle i utbredelsen av futsal-aktiviteten. Mange av klubb utviklerne gjør allerede en særdeles god og viktig jobb på disse områdene. Dette må utvikles videre, og vi må få enda flere til å bidra.

e. KUD-midler

Av de KUD-midlene som stilles til fotballkretsens disposisjon for aktivitet og utvikling, er det viktig og riktig at det også gjøres prioriteringer som rettes mot økt aktivitet og utvikling av futsal. Dette er ikke midler som vil tilføre klubbene direkte tilskudd, men det gir muligheter for at klubb og krets i fellesskap kan få til gode tiltak. Også på dette området vil kretsens klubb utviklere ha en viktig rolle.

f. Fotball og futsal

Det har utviklet seg en oppfatning av at noen fotballtrenere har en negativ innstilling til futsal. Spillere får ikke fri fra fotballaktivitet for å spille futsal, og i enkelte tilfeller oppleves det hele som manglende fleksibilitet. Vi tror at det hele handler om at vi må bedre informasjonen og kommunikasjonen, samt at vi må bli enda flinkere til å planlegge sammen. Det vil bli tatt initiativ til samlinger/møter der dette er tema, og der både fotball- og futsal-trenere er med.

8. Anlegg

a. Haller og økonomi

Halleie utgjør en vesentlig del av utgiftene knyttet til futsal. Både trening og kamper/turneringer. I mange tilfeller er det rutiner og ordninger som gjør at lokale leietakere (klubb/krets) oppnår en gunstigere leiepris enn dersom leien organiseres gjennom sentrale ledd. I forståelse med utleierne, må vi søke å gjøre på en slik måte at vi oppnår lavest mulig halleie.

b. Futsal sin plass i hallene – prioriteringer

Det oppleves i enkelte tilfeller som en ”kamp” å få aksept for at futsal skal ha innpass i haller som allerede er fylt med aktivitet fra mer tradisjonelle innendørsidretter som håndball, basketball og volleyball. Selv om det er viktig at vi viser smidighet og forståelse og skaper gode samarbeidsrelasjoner med de andre idrettene, er det viktig at vi også sier klart fra om at

futsal er en aktivitet som er kommet for å bli, og som vil ha behov for stadig mer plass i hallene i de kommende årene.

c. Tilpassing for futsal i nye anlegg

Det er viktig at de ønsker og krav som stilles til gjennomføring av futsal, kommer til kjenne ved planlegging av nye haller med sportsdekke og parkett. Her må det etableres et nært og godt samarbeid med kommuner, klubber, andre anleggseiere og andre innendørsidretter.

d. Eventuelle egne futsal-anlegg

Vi kan ikke se at det i løpet av de nærmeste årene er aktuelt at vi skal prioritere å bygge egne anlegg for futsal i Norge. Vår oppgave må være å arbeide for å skape best mulig rammevilkår for futsal i eksisterende haller med sportsgulv og parkett, og få til et samarbeid med kommuner, klubber, andre anleggseiere og andre innendørsidretter.

e. Krav til anlegg

Vi må utvikle klare kravspesifikasjoner i forhold til de anleggene som skal benyttes til futsal. Disse kravene må differensieres i forhold til aktivitetsnivå, og ivareta de nødvendige krav til banens størrelse, dekkets beskaffenhet, sikkerhet (bl.a. rundt spillebanen) og arrangementsmessige fasiliteter.

Vi ser for oss at det lages en oversikt over alle aktuelle futsal-haller i Norge, med kort beskrivelse av hallen, leiepris og kontaktinformasjon.

9. Informasjon, PR og marked

a. Internett

Mange futsal-lag og klubber har gjennom flere år hatt gode og informative nettsider. I Norges Fotballforbund har vi etablert www.fotball.no/futsal, samt en egen futsal-side på Facebook. Begge deler skal utvikles til bli enda bedre og mer informative – både i forhold til fast informasjon og nyheter. All informasjon om futsal skal finnes på et sted på internett. Det er viktig at hele futsal-miljøet bidrar til utviklingen av disse viktige informasjonskanalene. Gode løsninger på internett er også et godt grunnlag for å øke futsal sin plass i andre mediekkanaler (aviser, radio, TV og andre nettsider).

Det er viktig med en bred informasjonsflyt i futsal-miljøet. Dette kan skje gjennom bruk av internett, samt gjennom e-post til enkeltpersoner.

b. Media

Vi er ikke fornøyd med media sin dekning av futsal. Her må forbund, krets og klubber i fellesskap gjøre et viktig arbeid for at vi skal få mer futsal i aviser, i radio og på TV, samt på internett. Men det finnes selvsagt en del gode eksempler også. Overføringen av kamper på TV2 Sumo er meget positivt, og vi registrerer også at det på lokalt og regionalt plan er mange aviser som følger godt opp. Dersom vi skal få en bedre dekning av futsal i media, må vi være flinke til å informere media om vår aktivitet, og å legge forholdene til rette for at media skal få best mulig arbeidsforhold og tilgang på informasjon.

En konkret målsetting har vært å få både landskamper og kamper i Eliteserien på riksdekkende TV.

c. Turnerings- og kampprogram

For sesongen 2011/2012 vil det for Eliteserien bli laget et enkelt programhefte som inneholder kampoppsett/spilleplan, oppdatert tabell og en oversikt over alle lagenes spillere (gjerne med draktnummer). Programheftet gjøres også tilgjengelig elektronisk, og oppdateres fortløpende i sesongen. Tilsvarende lages for play-off turneringen for Eliteserien, og det anbefales også tilsvarende for andre avdelinger/divisjoner. Det er viktig både for publikum og media å kunne få presentert relevant informasjon på denne måten.

d. PR-tiltak

Futsal er en forholdsvis ny idrett i Norge, og det er behov for informasjon og PR-tiltak for å gjøre futsal kjent overfor en rekke målgrupper. Spillere/aktive, publikum, media, mulige samarbeidspartnere, etc. Også internt i organisasjonen vår er det behov for å informere aktivt.

I tillegg til de medierelaterte tiltakene som er nevnt i andre punkter, ser vi for oss en del andre PR-tiltak som kan gjennomføres uten at det behøver å kreve så store ressurser.

- Oppvisningskamper knyttet til fotballarrangement med mye publikum.
- Futsalkamper mellom sammensatte futsal-lag og lokale topplag i fotball.
- Arrangere futsal-kamper i geografiske områder der det ikke har vært futsal-aktivitet tidligere.
- La fotballspillere prøve futsal som spilleform.
- Spre futsal-baller til aldersbestemte fotballag.
- Få leverandører av sportsutstyr til å prioritere futsal-utstyr (sko, baller, etc.).
- Viktig å gjøre futsal-baller lett tilgjengelige i sportsbutikker, etc.
- Arrangere futsal-skoler.
- Sørge for at det settes fokus på lokale futsal-profiler.
- Musikk, show, premiering og action i forbindelse med kamper og turneringer.
- Reklamekampanjer for futsal.
- Futsal-brosjyre.
- Egen mal for arrangementsplakater.

Den beste PR for futsal er aktiviteten selv. En hall/bane, en futsal-ball og noen spillere er alt som skal til for å skape god PR for futsal. Spre futsal-baller i fotball-Norge, og vi er sikker på at det blir spilt mye mer futsal!

e. Markedsarbeid

For å bedre økonomien rundt futsal, er det viktig at vi setter fokus på markedsarbeidet. Både i klubbene og i kretser og NFF. Inklusive i dette legger vi både arbeidet med å få samarbeidspartnere som gjennom økonomi og på annen måte, kan bidra i forhold til futsal, samt arbeidet med å skape bedre og mer inntektsbringende futsal-arrangement. Futsal-lagene er ofte organisert og administrert av spillerne selv, og da er det begrenset hvor mye tid og ressurser det er tilgjengelig for denne type markedsarbeid. Etter hvert håper vi imidlertid at klubbene skal bygge opp bedre og sterkere organisasjon rundt sine futsal-lag, og i takt med

dette er det naturlig at vi også ser på de mulighetene som ligger i økte inntekter fra samarbeidspartnere og gjennom arrangement.

10. Vekst og utvikling

Kort oppsummering av noen vesentlige punkter i dette futsal-dokumentet.

a. Geografisk dekning

Vi ønsker at det skal spilles futsal i hele Norge, og at samtlige fotballkretser skal iverksette tiltak for å få etablert futsal-aktivitet. Stor fokus på å få til tilbud om futsal til aldersbestemte spillere, kvinner og på vennelagsnivå. De kretsene som har kommet lengst i arbeidet med futsal, hjelper de andre kretsene med å komme i gang.

Målsettingen må være at det allerede i sesongen 2011/2012 skal være futsal-aktivitet i alle fotballkretsene i Norge.

b. Økning i antall lag og utøvere

Futsal-baller til alle fotballag, tilgjengelige spilleflater og ildsjeler som brenner for futsal. Det er kanskje de tre viktigste elementene for å få til en økning i antall futsal-aktiviteter, lag og spillere de nærmeste årene.

I sesongen 2010-2011 deltok det rundt 90 seniorlag i seriespill i Norge. Målsettingen må være at vi innen 2015 har økt dette til 600 lag på ulike alders- og aktivitetsnivå. Parallelt med dette må vi skaffe oss tilgang på trenings- og kamptid i haller, samt at vi selvsagt også må ha et tilstrekkelig antall dommere for futsal.

Forslaget om å sette som mål at futsal skal bli den største innendørsidretten i Norge innen 15 år, bør i den kommende perioden settes på dagsorden, og diskuteres på ulike nivå i Norges Fotballforbund.

c. Futsal på alle aldersnivå

Allerede i sesongen 2011-2012 må vi komme i gang med aldersbestemt futsal. All aktivitet på parkett og sportsgulv spilles med futsal-ball og med tilpassede futsal-regler.

e. Topp og bredde

Vi har startet med å skape en topp i norsk futsal. Det var på mange måter nødvendig, men nå er tiden inne for å skape et bredt grunnlag med breddeaktivitet – både for ungdom og voksne. Med en større breddeaktivitet, vil vi også styrke grunnlaget for futsal på toppplan – både på klubb- og landslagsnivå.